

گروه اقتصادی: قانون بودجه ۱۴۰۰ از روز تدوین تاکنون که نیمی از زمان اجرای آن سپری شده، فراز و فرودهای زیادی داشته است. انتقادات جدی کارشناسان اقتصاد به لایحه بودجه ۱۴۰۰ در سال گذشته موجب شد مجلس یازدهم با عزمی جدی در پیش‌بینی می‌شد دولت دوازدهم نتواند آنها را انجام دهد و به همین دلیل کلیات بودجه در مجلس رای نیامد. عمده انتقادات کارشناسان به بودجه ۱۴۰۰ عدم شناسایی درآمدهای پایدار و افزایش چشمگیر هزینه‌های دولت بود که موجب کسری عظیم ۳۰۰ هزار میلیاردی در لایحه بودجه شده بود. کمیسیون تلفیق سعی کرد این شکاف را کاهش دهد و با کسوف‌فوس‌های فراوان در نهایت لایحه بودجه ۱۴۰۰ اسفند ۹۹ به تصویب رسید.

حدوداً نیمی از سال و در نتیجه نیمی از زمان اجرای قانون بودجه ۱۴۰۰ سپری شده است؛ در طول این مدت دیوان محاسبات در اقدامی بدیع گزارش‌های تفریح ۲ ماهه قانون بودجه را منتشر کرده است که بتوان بررسی دقیق‌تری از وضعیت اجرایی بودجه کرد. تاکنون یک گزارش دیوان در این باره منتشر شده که گویای نارسایی جدی بودجه است، همچنین دومین گزارش تفریح هم نیمه شهریورماه منتشر خواهد شد. در همین باره بررسی آمارهای گزارش خزانه‌داری کل کشور بیانگر این است شکاف دخل و خرج دولت به حدی بالاست که ۲۴/۵ درصد از رقم منابع و مصارف دولت از محل تنخواه‌گردان خزانه و منابع سپرده تامین شده است. آمارها بیانگر این است که در ۴ ماه ابتدایی امسال، صرفاً بالغ بر ۱۱/۶ هزار میلیارد تومان درآمد ناشی از صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی حاصل شده که حدوداً ۹ درصد رقم مصوب بودجه برای این دوره زمانی است.

در این دوره زمانی، ۱۱۹/۸ هزار میلیارد تومان درآمدها محقق شده که نشان‌دهنده تحقق ۷۸ درصدی رقم مصوب بودجه است. این در حالی است که بخش اعظم درآمد ۷۲/۴ هزار میلیارد تومانی ناشی از فروش و واگذاری اوراق مالی اسلامی در ۴ ماه ابتدایی امسال، به خاطر انتشار اسناد خزانه اسلامی بوده که به پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای یا همان بودجه عمرانی اختصاص یافته است. همچنین در این دوره، ۵۹/۸ هزار میلیارد تومان اسناد خزانه اسلامی منتشر شده و تخصیص یافته است.

سقف استفاده دولت از تنخواه‌گردان خزانه بر اساس قوانین و مقررات رقمی بالغ بر ۴۱/۲ هزار میلیارد تومان بود ولی بر اساس مصوبه شماره ۳۳۶۰۴-ت ۵۸۷۲۰ مورخ ۲۹ خردادماه ۱۴۰۰ هیات دولت، این رقم به مبلغ ۵۴ هزار و ۹۵۰ میلیارد تومان افزایش یافت و دولت با استفاده از ظرفیت همین مصوبه، توانست بخشی از کسری بودجه را جبران کند.

البته وضعیت کسری بودجه در اواخر دولت روحانی آنقدر وخیم شد که دولت ناچار به استفاده از ظرفیت ماده ۱۲۵ قانون محاسبات عمومی کشور و حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان از محل منابع سپرده تامین شد. در این ماده از قانون محاسبات آمده است: «خزانه مجاز است برای رفع احتیاجات خود از موجودی حساب‌های اختصاصی از جمله حساب تمرکز درآمد شرکت‌های دولتی و سپرده موقت استفاده نماید، مشروط بر اینکه بلافاصله پس از درخواست سازمان ذی‌ربط وجوه استفاده شده را مسترد دارد».

گزارش «وطن امروز» از کسری بودجه سال جاری و لزوم ارائه متمم توسط دولت جدید

بودجه متمم می خواهد

باعث شده است بسیاری از واردکنندگان کالاها مشمول ارز ۲۲۰۰ تومانی به جای فروش محصول وارد شده با قیمت تمام شده با ارز ترجیحی، کالای مورد نظر را در بازار آزاد و با نرخ ارز آزاد به فروش برسانند. حتی بسیاری از کالاهای مشمول ارز ۴۲۰۰ تومانی با یک تغییر کوچک، با ارز آزاد به کشورهای همسایه صادر شدند. بنابراین یکی از اولویتهای تیم اقتصادی دولت سیزدهم تصمیم جدی برای آینده این سیاست است که آثار مخرب آن بر کسی پوشیده نیست.

اصلاح نظام مالیاتی
در راستای اصلاح بخش درآمدهای دولت در سال‌های اخیر بحث‌های زیادی درباره ضعف کارکرد نظام مالیاتی کشور مطرح شده است. فشار زیاد به بخش مولد اقتصاد، فرارها و معافیت‌های گسترده مالیاتی، غیبت مالیات به عنوان ابزار تنظیم‌گر در بازارهایی که پتانسیل سفته‌بازی دارند و سهم اندک درآمدهای دولت از جمله مواردی است که طی سال‌های گذشته از سوی کارشناسان و سیاست‌گذاران مورد بحث قرار گرفته و بر لزوم اصلاح آنها تاکید شده است.

در چند سال اخیر بویژه با مأموریتی که رهبر حکیم انقلاب برای اصلاح ساختار بودجه به دولت دادند، انتظار می‌رفت نظام مالیاتی کشور به عنوان یکی از محورهای مهم اصلاحی در مرکز توجه دولت قرار بگیرد، چرا که در حرکت به سمت اقتصاد بدون نفت، لازم بود ضمن کاستن از فشار مالیاتی بخش مولد اقتصاد، از طریق ایجاد پایه‌های جدید مالیاتی، جلوگیری از فرارهای مالیاتی و کاستن از معافیت‌های غیرضرور، درآمدهای مالیاتی افزایش یابد و دولت بتواند با فشار کمتری، کاهش درآمدهای نفتی را مدیریت کند اما برخلاف انتظارات از سال گذشته تاکنون از دولت هیچ خروجی‌ای در زمینه مالیات مشاهده نشده است. بنابراین یکی از اصلی‌ترین و فوری‌ترین اقدامات دولت سیزدهم اصلاح سازوکار نظام مالیاتی است که کمک شایانی به برقراری عدالت اقتصادی و ایجاد درآمد پایدار پاک برای دولت می‌کند.

سیاست تبدیل به ضد خود شد. این تصمیم نه تنها باعث تثبیت بازار ارز و کمک به معیشت مردم نشد، بلکه موجب ایجاد مشکلات متعدد برای تولیدکنندگان و همچنین حیف و میل ارزی شد. اختلاف قیمت بالای ارز ترجیحی و ارز آزاد

اخیر که به واسطه شیوع کرونا کشور با کاهش صادرات و در نتیجه کاهش درآمدهای ارزی مواجه بوده است. همه اینها نشان‌دهنده بحران عمیق کسری بودجه در کشور است و به نظر می‌رسد دولت سیزدهم باید هر چه سریع‌تر، از طریق روش‌هایی مانند اصلاح نظام مالیاتی و افزایش درآمدهای خود از این طریق، به علاج کسری بودجه بپردازد. به گفته کارشناسان، رقم فرار مالیاتی در کشور معادل کل درآمد مالیاتی سالانه دولت است که این رقم چیزی حدود کل کسری بودجه امسال دولت است. در واقع تنها با حل شدن یک مساله در نظام مالیاتی کشور، بحران کسری بودجه براحتی حل می‌شود. یکی از فوری‌ترین اقدامات دولت سیزدهم و سازمان برنامه و بودجه، باید تدوین بودجه‌ای تراز، با اتکا به درآمدهای پایدار و کاهش هزینه‌های اضافی دولت در سال ۱۴۰۱ باشد. تصمیم به نجات بودجه باید هر چه زودتر اجرایی شود. پیشنهاد این است حتی دولت برای بودجه سال جاری هم متمم ارائه کند و از هم‌اکنون به فکر بودجه‌ریزی سال آینده باشد.

تعیین تکلیف ارز ۴۲۰۰ تومانی

در راستای اصلاح هزینه‌های دولت، از سخت‌ترین تصمیم‌های دولت سیزدهم تعیین سرنویس ارز ترجیحی است. با تصویب ارز ترجیحی سعی شد با القای اینکه ارز با قیمت مناسب و به طور نامحدود وجود دارد، فضای روانی جامعه و بازار آرام شود ولی با فاصله گرفتن نرخ ارز آزاد با نرخ ارز ترجیحی و از آنجا که فعالان اقتصادی نسبت به وضعیت اقتصاد و قیمت و ارزش واقعی ارز اطلاع کافی داشتند، این

زمزمه در خواست لایحه متمم بودجه ۱۴۰۰
کسری بودجه قابل توجه و اثرات زیانبار آن برای اقتصاد ایران موجب طرح این مساله شده است که دولت سیزدهم موظف شود متممی بر بودجه ۱۴۰۰ در مجلس شورای اسلامی ارائه دهد تا بتوان از ادامه بی‌انضباطی مالی جلوگیری کرد. اهمیت این موضوع آنجا آشکار می‌شود که ججتاالاسلام والمسلمین سیدابراهیم رئیسی در نخستین جلسات ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، دستورات بودجه‌ای خود را صادر کرد. یکی از دستورات رئیس‌جمهور ارائه اصلاحیه‌ای به عنوان متمم بودجه با در نظر گرفتن پیش‌بینی‌های لازم به مجلس بود.

البته برخی دیگر از دولت‌مداران تقاضا دارند بودجه کنونی صرفاً بهتر اجرا شود (اصلاحات کم) و بودجه در بروکرسی ۲ ماهه مورد بررسی قرار نگیرد؛ در این صورت توان نظارتی مجلس و دیوان محاسبات بر عملکرد دولت کاهش پیدا می‌کند.

بودجه‌ای تراز در ۱۴۰۱

کسری بودجه، پدیده عجیبی در اقتصاد دنیا نیست و بسیاری از دولت‌ها بسته به موقعیت و شرایط حاکم بر جامعه خود با کسری بودجه مواجه می‌شوند، لذا اقتصاددانان راهکارها و طرح‌های مختلفی را برای برون‌رفت دولت‌ها از تبعات کسری بودجه ارائه داده و بعضاً تجارب مفیدی نیز در این زمینه به دست آورده‌اند اما شرایط اقتصادی ایران به گونه‌ای است که امکان اجرای راهکارهای اصولی برای حل معضل کسری بودجه وجود ندارد، بویژه در ۲ سال

بررسی اقدامات لازم برای اصلاح بودجه سال جاری و تدوین بودجه سال آینده در گفت‌وگو «وطن امروز» با همت قلی‌زاده، کارشناس اقتصاد

حل بحران تورم اولویت بودجه ۱۴۰۱ باشد

دستگاه به این راحتی‌ها نیست. الان هم مثلاً می‌گویند اردیبهشت را ماه گرم اعلام می‌کنیم، پس ما افزایش قیمت برق داریم و به بهانه‌های مختلف تغییراتی رخ می‌دهد. باید گفت اگر مدیریت برق تابع آب و هواست و نفت هم تابع دلار، پس کجای اقتصاد دست ماست؟ ببینید در واقعیت هیچ دستگاهی نمی‌آید بگوید ما هزینه‌های خود را کاهش دادیم، چرا؟ چون شما به چنین دستگاهی دیگر پاداش می‌دهید؟ خیر! بعد از آن هم کارمندان آن دستگاه، پیمانکاران و آنهایی‌هایی که با آن دستگاه مراد دارند، شروع به اعتراض می‌کنند. در ۲ دهه اخیر اقتصاد ایران، نرخ رشد حقوق و دستمزد کارمندان - که نرخ دستمزد کارگران هم تابعی از آن است - هیچ‌زمان به اندازه رشد تورم نبوده است. حتی در چندین سال کمتر از تورم هم رشد کرده است؛ مانند همین سال ۱۴۰۰ که تورم ۳۶ درصد اعلام شد اما حقوق کارمندان ۲۵ درصد افزایش یافت. حال در چنین شرایطی بیان می‌شود حقوق کارمندان عامل تورم است، در حالی که سهم کل حقوق کارمندان جمهوری اسلامی از کل بودجه، ۵ یا ۶ درصد است. آنها آدرس غلط دادن است.

وی اظهار داشت: ما باید عدالت نسبی را در بودجه

همت قلی‌زاده، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با «وطن امروز» گفت: آقای رئیسی در ۱۳ فروردین بودجه‌ای در بند ۴ یا ۵ به اصلاح بودجه در قالب ارائه متمم اشاره کرده‌اند. آقای میرکاملی، رئیس سازمان برنامه و بودجه نیز در صحبت اخیر خود گفت‌اند فعلاً به نتیجه‌ای در رابطه با ارائه متمم نرسیده‌ایم. استدلال‌شان هم این است که با وجود مشکلات عمیق در بودجه ۱۴۰۰، باید اولویت حل مشکلات موجود با همین بودجه باشد و اگر متممی ارائه شود، وارد فرآیند اداری طولانی شده و زمان زیادی صرف به نتیجه رسیدن آن می‌شود و حتی در همراه‌ترین مجلس ۲ ماه این فرآیند زمان می‌برد؛ به همین خاطر سعی بر این است با همین بودجه فعلی مشکلات حل شود، چرا که به دلیل طولانی بودن فرآیند اصلاح بودجه ۱۴۰۰ ممکن است دولت از بودجه ۱۴۰۱ نیز غافل شود.

وی در ادامه افزود: تفریح بودجه می‌تواند بهبود یابد؛ مثلاً گفته می‌شود تبصره‌های بودجه اهمیت کمتری دارند، همین الان بودجه ۲۰۲۲ آمریکا هیچ تبصره‌ای ندارد و معمولاً این تبصره‌ها حذف می‌شود اما در گزارشات تفریح به بررسی تبصره‌های بودجه می‌پردازند و به اصل بودجه و بودجه شرکت‌های دولتی - که بخش زیادی از بودجه است - توجه کمتری می‌شود.

سهم حقوق کارمندان از کل بودجه، ۵ یا ۶ درصد است
وی درباره مشکلات بودجه‌ریزی در کشور گفت: در بودجه وقتی یک دستگاهی دارای ردیف می‌شود، دیگر حذف آن

یک درصد نیز کاهش پیدا نکرد. دولت‌ها به واسطه مدیریت ناکارآمد خود، پشت این ادبیات پنهان می‌شوند. اتفاقاً یارانه پنهان بعد از انجام این سیاست‌ها کم‌کم نشد هیچ افزایش هم یافت. سال ۷۳ مصرف نفت سفید سالانه ۳۰ میلیون لیتر در روز بود و همین عدد سال ۹۹ به ۶ میلیون لیتر رسید. کاملاً واضح است که سیاست‌های غیرقیمتی باید در اولویت باشد. البته سیاست‌های قیمتی نیز می‌تواند در شرایطی موثر باشد.

وی افزود: مثلاً می‌گویند قیمت جهانی بنزین ۴۹ سنت است که با دلار ۲۵ هزار تومان می‌شود ۱۵ هزار تومان، پس قیمت بنزین باید این باشد. در حالی که عوامل متعددی در این بین دخیل است. پالایشگاه‌های ما بعضاً بسیار فرسوده‌تر از پالایشگاه‌های دنیا هستند، با این وجود برخی سعی دارند این ادبیات را بر مردم تحمیل کنند. مانند این است که شما از فرد کرایه دنا پلاس بگیرید اما او را سوار پیکان فرسوده کنید. طرح این مباحث بر گرفته از بی‌توجهی به مسائل فنی و علمی است.

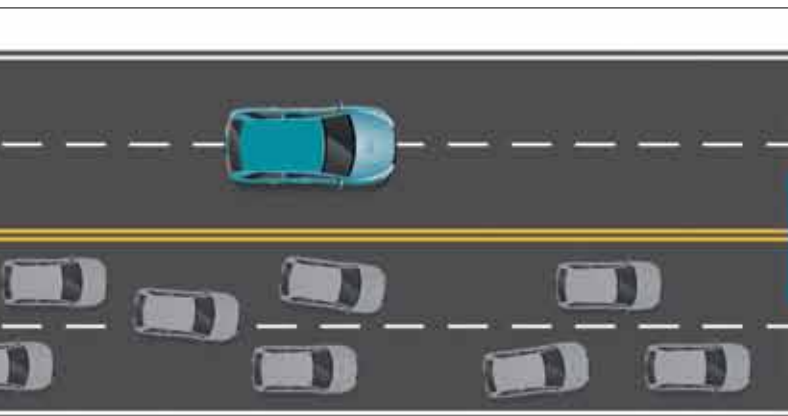
آن استفاده کرد. مکانیزم رانت و فساد در ایران پیچیده است. مطابق قانون اساسی، هیچ معافیتهای برای مالیات وجود ندارد مگر آنچه در قانون آمده است و مسؤلیت این هم با مجلس است. معافیت‌های غیرکارشناسی در اقتصاد ایران بسیار زیاد است و باید درباره فلسفه این معافیت‌ها بحث و در صورت لزوم حذف شود.

یارانه‌های پنهان، مغلطه اقتصاد ایران

وی با انتقاد از سیاست‌های قیمتی افزود: بحث یارانه‌های پنهان ۲ بار در کشور مطرح شده است. یارانه پنهان مغلطه عجیبی در اقتصاد ایران است. ایران تنها کشوری نیست که قیمت انرژی در آن پایین‌تر از قیمت بین‌المللی است در خیلی از کشورهای دیگر نیز اینطور است اما در هیچ کدام از این کشورها بحث یارانه پنهان مطرح نیست. وزیر وقت نفت سال ۹۸ می‌گفت اگر بنزین ۳۰۰۰ تومان شود، مصرف بنزین ۲۰ درصد کاهش پیدا می‌کند؛ آن فاجعه رخ داد و مصرف حتی

ایجاد کنیم. یعنی نباید دستگاهی نامحدود خرج کند اما دستگاهی با کسری مواجه شود. برخی شرکت‌های ماهزیننه‌های هنگفت غیرضروری دارند. مجموع اینها رقم درشتی مانند ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است. این مسائل و زیاده‌خواهی‌ها باید اصلاح شود.

وی ادامه داد: سال ۱۴۰۱ مشکل اصلی تورم است. ما کشوری هستیم که دارای سیستم دوگانه بانکی هستیم، یعنی هم بانک خصوصی داریم و هم دولتی و در این میان افرادی بسازد و بند از بانک دولتی وام می‌گیرند و به بانک خصوصی می‌برند و سود دریافت می‌کنند؛ در بانک‌های ما رقابت برای ایجاد نقدینگی ایجاد شده است. مساله اساسی ما بانک، انرژی و مباحث یارانه پنهان، عدالت بودجه‌ای، عمران دولتی و کسری بودجه است. البته به نظر می‌رسد بنا به گفته‌های وزیر اقتصاد، بودجه سال آینده با مدیریت تراز کسری بسته خواهد شد، یعنی کسری بودجه را سعی می‌کنند کاهش دهند؛ یا با افزایش درآمدها یا کاهش هزینه‌ها. درآمد پایدار ما در حوزه مالیاتی می‌تواند افزایش یابد؛ از طریق افزایش پایه‌های مالیاتی، بهبود عدالت مالیاتی، جلوگیری از فرارهای مالیاتی... که می‌توان برای کاهش کسری بودجه از

این مسیر تنها متعلق به شماست.
اینترنتی "کاملاً" اختصاصی برای کسب‌وکار شما

رسپینا

بزرگ‌ترین ارائه‌دهنده پهنای باند اختصاصی به سازمان‌ها در ایران

www.respina.net

شرکت داده‌مدراری رسپینا
(سهامی خاص) - شماره ثبت ۱۳۱۱۱
دارای پروانه FCP به شماره ۱۸-۲۴-۱۱۱
از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

تلفن: ۰۲۱-۹۱۰ ۷۰۰۰۰

@respinaofficial